



Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Харківської області** щодо їх ділових очікувань*

IV квартал 2024 року



*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Харківської області в IV кварталі 2024 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Харківської області** у IV кварталі 2024 року свідчать, що на тлі війни, подорожчання енергоносіїв та браку кваліфікованих працівників респонденти очікували незмінних обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та мали песимістичні очікування щодо перспектив розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Очікувалося зростання цін. Девальваційні очікування залишилися високими.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікували:

- обсяги виробництва товарів та послуг в Україні на поточному рівні: баланс відповідей – 0.0% (у III кварталі 2024 року – «мінус» 6.2%) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 1.4%. Найпесимістичніше були налаштовані респонденти підприємств добувної промисловості (баланс відповідей – «мінус» 20.0%), водночас респонденти підприємств переробної промисловості мали позитивні очікування (40.0%);
- зростання цін на споживчі товари та послуги: частка респондентів, які очікували, що зростання споживчих цін не перевищить 10.0%, становила 54.2% (у попередньому кварталі – 54.8%), у цілому по Україні – 46.3%. Головними чинниками інфляції респонденти продовжували називати воєнні дії, витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- девальвацію національної валюти: знецінення гривні відносно долара США очікувало 89.6% респондентів (у III кварталі 2024 року – 90.0%), у цілому по Україні – 92.8%;
- погіршення фінансово-економічного стану своїх підприємств: баланс відповідей – «мінус» 16.7% (у попередньому кварталі – «мінус» 23.8%), у цілому по Україні – «мінус» 1.2% (таблиця);
- загальні обсяги реалізації виробленої продукції на поточному рівні: баланс відповідей – 0.0% (як у III кварталі 2024 року). Водночас респонденти очікували зростання обсягів реалізації виробленої продукції на зовнішньому ринку: баланс відповідей – 25.0% (у попередньому кварталі – 0.0%) (таблиця). У цілому по Україні баланси відповідей – 9.0% та 7.7% відповідно;
- збільшення інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар: баланс відповідей – 4.3% (у попередньому кварталі – 2.5%). Водночас респонденти очікували зменшення інвестиційних видатків на виконання будівельних робіт: баланс відповідей – «мінус» 6.4% (у III кварталі 2024 року – «мінус» 7.3%). У цілому по Україні баланси відповідей – 9.3% та «мінус» 1.6% відповідно (таблиця);
- зменшення кількості працівників на своїх підприємствах нижчими темпами: баланс відповідей – «мінус» 2.1% (у попередньому кварталі – «мінус» 21.4%) (графік 4). У цілому по Україні – «мінус» 6.6%;
- зростання цін на товари / послуги, що купують і продають підприємства: баланси відповідей – 89.6% і 68.8% відповідно (у попередньому кварталі – 85.7% і 54.8% відповідно). Найвищі оцінки щодо зростання цін на продукцію власного виробництва в підприємств торгівлі (100.0%) (графік 6). Очікувалося, що на подорожчання товарів / послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на енергоносії, сировину, матеріали, а також вартість трудових ресурсів (графік 7);
- зростання витрат на одиницю продукції: баланс відповідей – 69.8% (у попередньому кварталі – 69.0%). Респонденти також очікували пришвидшення зростання витрат на оплату праці одного найманого працівника: баланс відповідей – 54.2% (у III кварталі 2024 року – 40.5%) (графіки 4, 6).

Найбільше обмежували спроможність підприємств області нарощувати виробництво воєнні дії та їх наслідки (відмітили 95.8% опитаних), занадто високі ціни на енергоносії та брак кваліфікованих працівників (графік 5).

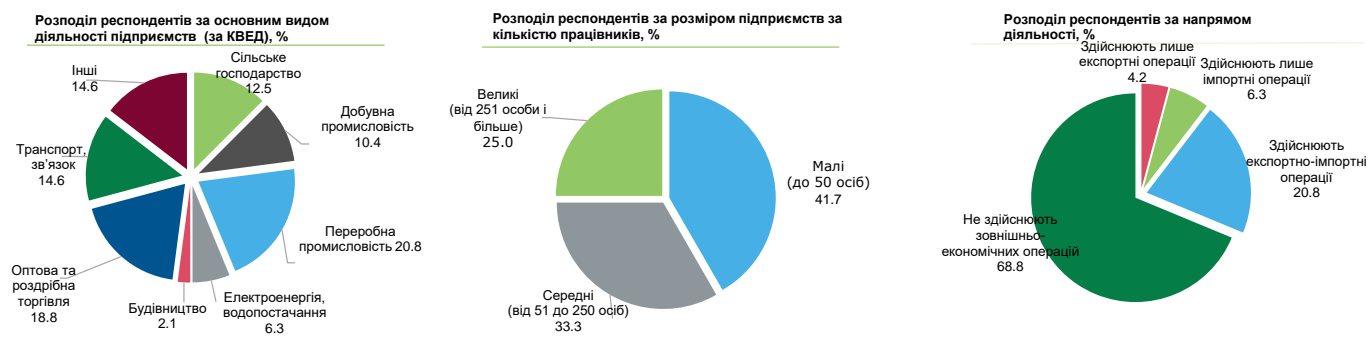
Респонденти очікували зростання потреби в позикових коштах найближчим часом (графік 8). 31.3% респондентів, які планували брати банківські кредити, обирали запозичення виключно в національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів, за оцінками респондентів, останнім часом стали жорсткішими (графік 9). Занадто високі ставки за кредитами, наявність інших джерел фінансування та надмірні вимоги до застави – головні стримуючі чинники залучення кредитних ресурсів (графік 10).

97.9% респондентів області зазначили, що не мали проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках, у цілому по Україні – 96.5%.

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

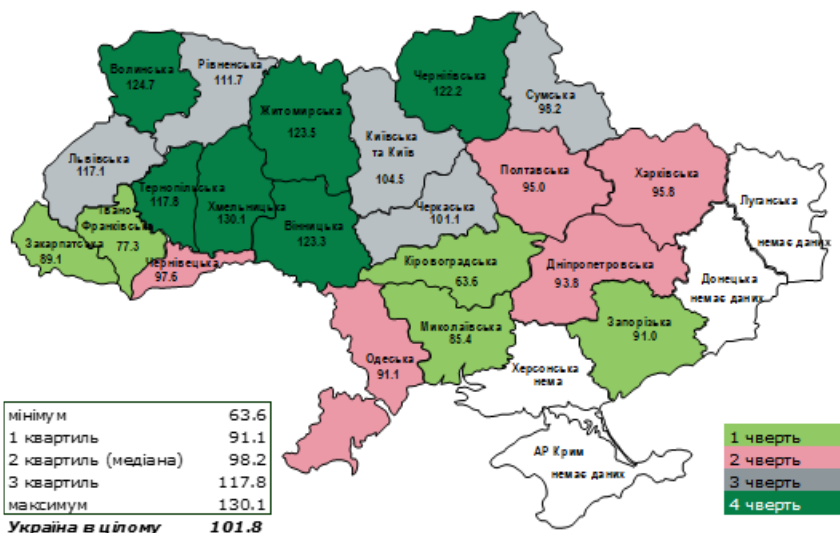
- поточний фінансово-економічний стан поганий: баланс відповідей – «мінус» 16.7% (у III кварталі 2024 року – «мінус» 14.3%), у цілому по Україні – «мінус» 6.6%;
- рівень залишків готової продукції власного виробництва залишався нижчий, ніж нормальний: баланс відповідей – «мінус» 5.3% (у попередньому кварталі – «мінус» 15.0%);
- підприємства області були спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних виробничих потужностей: баланс відповідей – 35.4% (у попередньому кварталі – 40.5%).

Паспорт вибірки^{1,2}



- період проведення – 31 жовтня – 28 листопада 2024 року;
- опитано всього 48 підприємств;
- репрезентативна за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, добувна промисловість, переробна промисловість, торгівля, транспорт та зв'язок, інші.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %



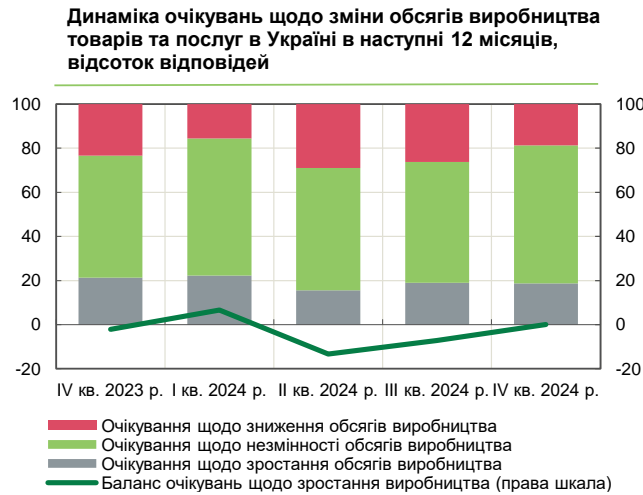
*кuartиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Харківської області щодо їх ділової активності (за складовими)

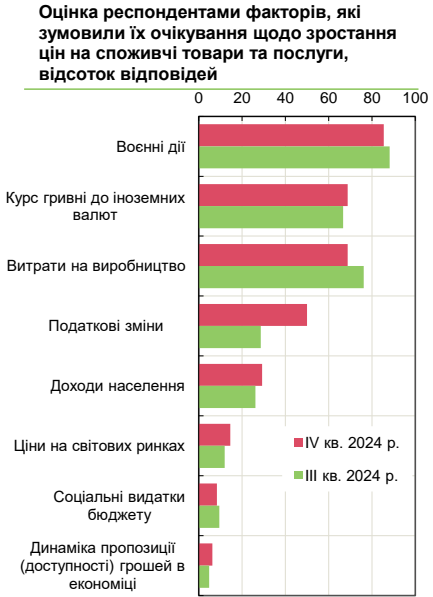
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	IV кв. 2023 р.	I кв. 2024 р.	II кв. 2024 р.	III кв. 2024 р.	IV кв. 2024 р.
фінансово-економічного стану	-14.9	-13.3	-26.7	-23.8	-16.7
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	-10.9	13.3	-11.1	0.0	0.0
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	-13.6	6.8	-9.3	-7.3	-6.4
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	-10.9	6.7	4.5	2.5	4.3
кількості працівників	-23.4	-15.6	-18.2	-21.4	-2.1

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

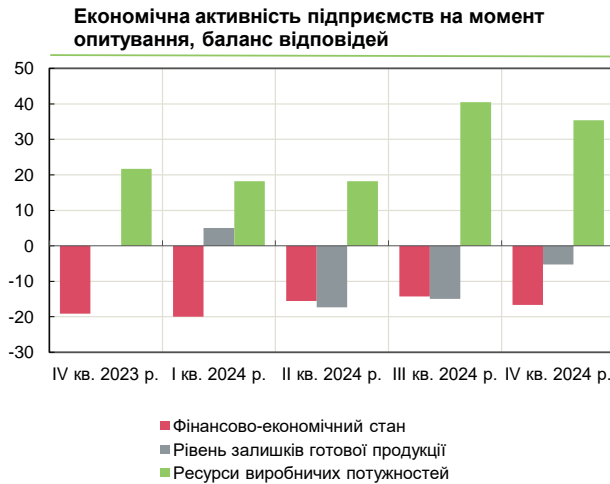
Графік 1



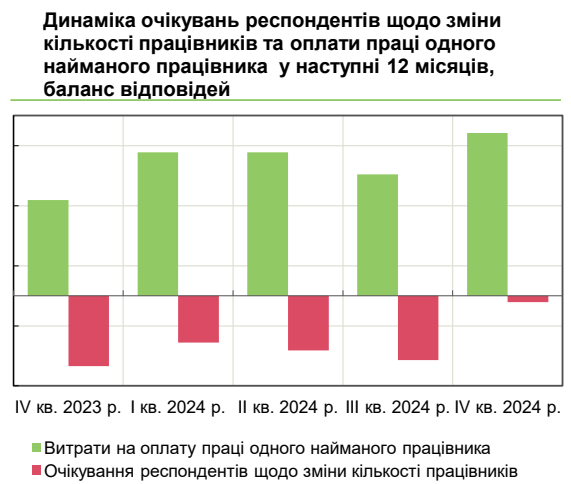
Графік 2



Графік 3



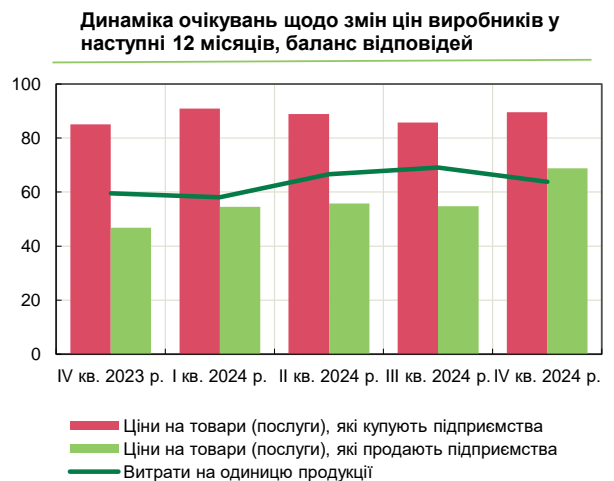
Графік 4



Графік 5



Графік 6



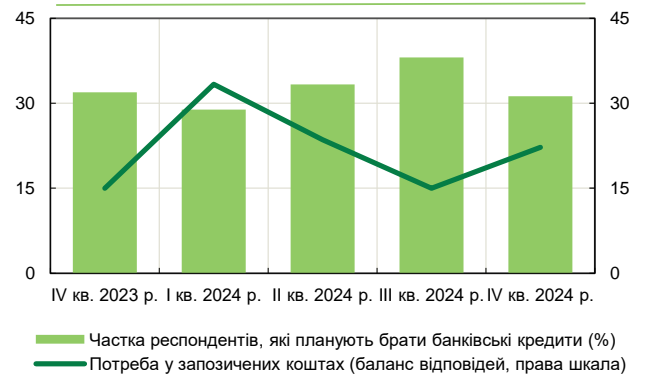
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей



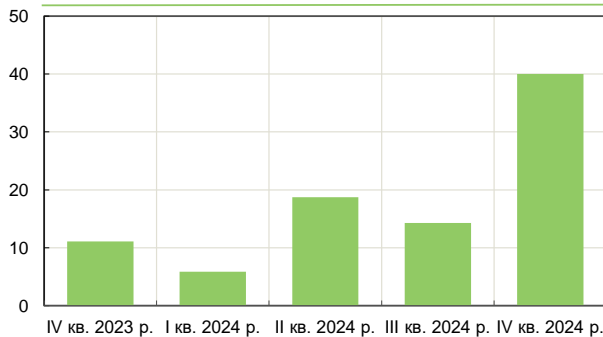
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей



Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*



*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

